

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2022 m. gegužės 31 d.
(OR. en)

9598/22
ADD 3

Tarpinstitucinė byla:
2022/0167(COD)

JAI 768
COPEN 212
DROIPEN 72
CODEC 799

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2022 m. gegužės 25 d.
kam:	Tarybos generaliniam sekretariatui
Komisijos dok. Nr.:	SWD(2022) 246 final
Dalykas:	KOMISIJS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS „POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA“, pridedamas prie Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl turto susigrąžinimo ir konfiskavimo

Delegacijoms pridedamas dokumentas SWD(2022) 246 final.

Pridedama: SWD(2022) 246 final

Briuselis, 2022 05 25
SWD(2022) 246 final

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS
POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

[...]

pridedamas prie

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS

dėl turto susigrąžinimo ir konfiskavimo

{COM(2022) 245 final} - {SEC(2022) 245 final} - {SWD(2022) 245 final}

Santraukos lentelė
ES konfiskavimo ir turto susigrąžinimo taisyklių peržiūros poveikio vertinimas
A. Būtinybė imtis veiksmų
Kodėl? Kokia problema sprendžiama? Organizuotas nusikalstamumas yra viena iš didžiausių grėsmių Europos Sąjungos saugumui. Dėl vis sudėtingesnių <i>modi operandi</i>, rafinuotų priemonių neteisėtam turtui plauti ir nuslėpti ir didžiulio pelno, kuris, apytikriais vertinimais, kasmet sudaro ne mažiau kaip 139 mlrd. EUR, organizuotą nusikalstamumą sužlugdyti labai sunku. Labai svarbu susigrąžinti neteisėtą pelną ir užtikrinti, kad nusikaltimai neapsimokėtų. Nepaisant 2007 m. Tarybos sprendimo dėl turto susigrąžinimo tarnybų ir 2014 m. Konfiskavimo direktyvos, kuria nustatomi būtiniausi įšaldymo ir konfiskavimo standartai, iš nusikaltėlių atimama tik nedidelė dalis neteisėto turto. Priežastys yra šios: • galimybės greitai nustatyti, atsekti ir įšaldyti turtą yra ribotos, nes teisėsaugos institucijos neteikia pirmenybės finansų tyrimams, o turto susigrąžinimo tarnybos neturi išteklių, įgaliojimų ir informacijos, kad galėtų veiksmingai bendradarbiauti visose valstybėse narėse; • turtas ne visada valdomas veiksmingai, nes ne visada turima reikiamų specialių žinių ir nėra sistemingai imamas priemonių, kuriomis būtų užtikrinama, kad turtas neprarastų savo vertės. Didelės valdymo sąnaudų ir turto nusidėvėjimas neskatina pradėti turto atsekimo ir įšaldymo procedūrų; • esamos konfiskavimo priemonės apima ne visas nusikalstamas rinkas ir nėra skirtos nusikalstamu būdu įgytoms pajamoms surinkti, kai nusikaltėliai, visų pirma esantys aukštesniuose nusikalstamos struktūros ešelonuose, sėkmingai paslepia savo pėdsakus ir nuslepia neteisėtą savo turto kilmę. • Be to, turto susigrąžinimui ir konfiskavimui nepakankamai teikiama pirmenybė, nes įvairioms institucijoms pavestos skirtingos funkcijos. Ko siekiama šia iniciatyva? Tikimasi, kad šia iniciatyva bus sustiprinti kompetentingų institucijų gebėjimai atimti neteisėtą pelną iš nusikaltėlių ir taip sužlugdyti jų gebėjimą vykdyti tolesnę nusikalstamą veiklą. Įgyvendinant minėtą bendrąjį tikslą, šia iniciatyva siekiama keturių konkrečių tikslų: • stiprinti turto atsekimo pajėgumus užtikrinant, kad kompetentingos institucijos turėtų įgaliojimus ir išteklių, taip pat turėtų pakankamą prieigą prie informacijos, kad galėtų atsekti turtą ir bendradarbiauti tarpvalstybiniu mastu; • tobulinti turto valdymo priemones, kad būtų kuo labiau sumažintos išlaidos ir išsaugota turto vertė; • stiprinti konfiskavimo pajėgumus, kad valdžios institucijos galėtų sustabdyti organizuotų nusikalstamų grupių, visų pirma jų vadovybės lygmenų, vykdomą nusikalstamą veiklą ir atimti jų turimą neteisėtą turtą; • didinti turto susigrąžinimo sistemos efektyvumą taikant strategiškesnę požiūrį ir stiprinant bendradarbiavimą. Kokia būtų papildoma ES lygmens veiksmų nauda? Organizuotos nusikalstamos grupės savo neteisėtą turtą išskaido į kelias jurisdikcijas. Nacionalinės valdžios institucijos yra priklausomos nuo to, kaip veiksmingai turtas atsekamas ir įšaldomas kitose valstybėse narėse, ir nuo to, kaip veikia ES masto bendradarbiavimo mechanizmai neteisėtai įgytam turtui susigrąžinti. Nepakankamos turto susigrąžinimo nuostatos vienoje valstybėje narėje daro poveikį visų valstybių narių, kuriose organizuotos nusikalstamos grupės neteisėtai gautą pelną naudoja nusikalstamai veiklai visoje ES, saugumui. Nacionalinės valdžios institucijos ir suinteresuotieji subjektai pripažino, kad Europos Sąjunga turi geresnes galimybes parengti bendrą kovos su šiuo tarpvalstybiniu nusikalstamumu taisyklę.
B. Sprendimai
Kokios su teisėkūra susijusios ir nesusijusios politikos galimybės apspvarstytos? Ar viena iš politikos galimybių pasirinkta kaip tinkamiausia? Kodėl? Be su teisėkūra nesusijusios galimybės (1 galimybė), kurią svarstant daugiausia dėmesio skiriama keitimais geriausios praktikos pavyzdžiais, gairėms ir mokymui, įvertintos trys teisėkūros galimybės, susijusios su kiekvienu konkrečiu tikslu, o 3 galimybė yra tinkamiausia: • I tikslas: stiprinti turto atsekimo pajėgumus ○ 2 galimybė: stiprinti turto susigrąžinimo tarnybų įgaliojimus, išteklius ir prieigą prie duomenų bazių. ○ 3 galimybė: ne tik taikyti priemones, numatytas pagal 2 galimybę, bet ir sistemingai pradėti tam tikrų nusikaltimų finansų tyrimus ir reglamentuoti turto susigrąžinimo tarnybų keitimąsi informacija. ○ 4 galimybė: ne tik taikyti 3 galimybės reikalavimus, bet ir išplėsti prievolę atlikti finansų tyrimus, kad ji apimtų visus nusikaltimus, ir įsteigti išsiaiškinant parą kasdien veikiančius turto susigrąžinimo tarnybų kontaktinius centrus. • II konkretus tikslas: užtikrinti veiksmingą turto valdymą

○ 2 galimybė: įsteigti kontaktinius centrus, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos tarpvalstybiniam turto valdymo tarnybų bendradarbiavimui, ir nustatyti bendruosius turto valdymo principus. ○ 3 galimybė: ne tik taikyti pagal 2 galimybę numatytas priemones, bet ir įpareigoti visas valstybes narės įsteigti specializuotas turto valdymo tarnybas ir užtikrinti, kad jos galėtų parduoti turtą, kol jis neprarado vertės. ○ 4 galimybė: centralizuoti visas atsekimo ir valdymo užduotis ir pavesti jas vienai turto susigrąžinimo ir valdymo tarnybai. • III konkretus tikslas: stiprinti konfiskavimo pajėgumus ○ 2 galimybė: išplėsti konfiskavimo priemonių taikymo sritį įtraukiant visus ES pripažįstamus nusikaltimus (t. y. neteisėtą prekybą šaunamaisiais ginklais). ○ 3 galimybė: išplėsti taikymo sritį įtraukiant daugiausia pajamų duodančius organizuotus nusikaltimus (klastojimą, sukčiavimą ir kt.) ir nustatyti naują konfiskavimo modelį, pagal kurį būtų galima konfiskuoti turtą, gautą iš nusikalstamos veiklos, bet tiesiogiai nesusijusį su konkrečiu nusikaltimu ir neproporcingą savininko pajamoms. ○ 4 galimybė: ne tik taikyti 3 galimybes priemones, bet ir išplėsti taikymo sritį į ją įtraukiant visus nusikaltimus (visų nusikaltimų metodas). • IV konkretus tikslas: didinti bendrą turto susigrąžinimo sistemos efektyvumą ○ 2 galimybė: reikalauti, kad valstybės narės parengtų nacionalinę turto susigrąžinimo strategiją, kurioje būtų nustatyti bendri tikslai, apibrėžti įvairių subjektų vaidmenys ir jų tarpusavio bendradarbiavimas. ○ 3 galimybė: nustatyti bendradarbiavimo prievoles ir ataskaitų teikimo reikalavimus, susijusius su turto susigrąžinimo sistemos veikimu, taip pat galimas rekomendacijas. Sukurti turto registrus sprendimams dėl turto susigrąžinimo sekti. ○ 4 galimybė: sujungti valstybių narių turto registrus visoje Sąjungoje.	Kas kuriai galimybei pritaria?
Su teisėkūra susijusi intervencija atitinka teisėkūros institucijų lūkesčius, nes tuo metu, kai buvo priimta Konfiskavimo direktyva, Komisija buvo paraginta išnagrinėti galimybę nustatyti papildomas taisykles dėl nusikalstamu būdu įgyto turto konfiskavimo nepriėmus apkaltinamojo nuosprendžio. Be to, 2020 m. birželio mėn. Taryba paragino Komisiją apsvarstyti galimybę sustiprinti įšaldyto turto valdymo teisinę sistemą ir turto susigrąžinimo tarnyboms suteikti papildomų įgaliojimų, pavyzdžiui, skubiai įšaldyti turtą, ir suteikti joms prieigą prie duomenų bazių. Turto susigrąžinimo tarnybų platformoje šios tarnybos pritarė minėtai galimybei. Be to, Konfiskavimo ryšių komitete atstovaujamos nacionalinės institucijos pritarė galimybei išplėsti Konfiskavimo direktyvos taikymo sritį ir paragino toliau derinti veiksmus ir bendradarbiauti turto valdymo srityje.	
C. Tinkamiausios galimybės poveikis	
Kokie būtų tinkamiausios galimybės (jei jos nėra – pagrindinių galimybių) pranašumai?	
Tikimasi, kad tinkamiausia galimybė (3 galimybė) labai padės pagerinti valstybių narių gebėjimus atimti iš nusikaltėlių neteisėtą pelną. Užtikrinus, kad kompetentingos institucijos turėtų priemonių geriau atsekti turtą, išlaikyti turto vertę ir veiksmingai konfiskuoti turtą, gautą atitinkamoms organizuotoms nusikalstamoms grupėms vykdant nusikalstamą veiklą, tinkamiausia politikos galimybė gerokai padidintų galimą konfiskuoto turto kiekį. Sumažinus finansinį pelną, kuris skatina nusikalstamą veiklą ir leidžia nusikaltėliams veikti, tinkamiausia galimybė labai padėtų stiprinti kovą su organizuotu nusikalstamumu. Tai pagerins piliečių suvokimą apie teisingumą ir padidins galimybes atlyginti žalą nukentėjusiesiems. Mažesnis nusikaltimų skaičius taip pat būtų naudingas verslo subjektams, be kita ko, konkrečiau tais atvejais, kai konfiskavimo galimybės būtų išplėstos įtraukiant iš konkurenciją iškraipiančių nusikaltimų, pvz., klastojimo ar sukčiavimo PVM, gaunamas pajamas. Viešojo administravimo institucijoms taip pat būtų naudingos didesnės pajamos, grąžintos į valstybės biudžetą.	
Kokios būtų tinkamiausios galimybės (jei jos nėra – pagrindinių galimybių) įgyvendinimo išlaidos?	
Pasirinkus tinkamiausią galimybę, viešasis administravimas kels papildomų išlaidų, nes tiek turto susigrąžinimo tarnyboms, tiek turto valdymo tarnyboms reikės pakankamai išteklių paskirtoms užduotims atlikti. Numatomos apytikrės išlaidos sudaro 30–40 mln. EUR. Tačiau papildomas išlaidas su kaupu kompensuoja priemonės, kuriomis didinamas viso turto susigrąžinimo proceso efektyvumas, nes dėl numatytų priemonių susigrąžinto turto kiekis galėtų apytikriai padvigubėti (dabar jis sudaro 1 mlrd. EUR per metus). Apskritai tikimasi, kad viešojo administravimo institucijų išlaidos bus mažesnės už pajamas, gautas taikant sustiprintą turto susigrąžinimo sistemą.	
Koks bus poveikis verslui, MVĮ ir labai mažoms įmonėms?	
Pagal tinkamiausią politikos galimybę verslo subjektams nenustatoma jokių prievolių, todėl ši galimybė jiems	

tiesioginio poveikio neturi.
Ar tai turės didelį poveikį nacionaliniams biudžetams ir administravimo subjektams?
Kaip minėta, įgyvendinant tinkamiausią galimybę atsiranda papildomų išlaidų nacionaliniam biudžetui ir administravimui. Tačiau jas kompensuos pajamos, gaunamos dėl padidėjusio konfiskavimo rodiklio ir bendro efektyvumo padidėjimo.
Ar bus dar koks nors didelis poveikis?
Tinkamiausia galimybė darys poveikį pagrindinėms teisėms , visų pirma teisei į nuosavybę, procesinėms teisėms ir duomenų apsaugai. Tinkamiausia galimybė apims daug nusikalstamų veikų ir palengvins konfiskavimą. Dėl to minėta galimybė turės poveikį didesniai žmonių skaičiui ir didesniai turto kiekiui. Tačiau tinkamiausia galimybė apima griežtas apsaugos priemones ir atitiks galiojančioje teismų praktikoje įtvirtintus teisinius ir procedūrinius reikalavimus .
D. Tolesni veiksmai
Kada politika bus persvarstoma?
Teisėkūros procedūra priimamo akto poveikio vertinimas iš esmės turėtų būti atliekamas ne anksčiau kaip po penkerių metų nuo galutinio teisėkūros procedūra priimamo akto įgyvendinimo termino, siekiant užtikrinti, kad būtų pakankamai daug laiko iniciatyvos poveikiui įvertinti ją visapusiškai įgyvendinus visose valstybės narėse. Prieš atliekant tokį vertinimą būtų parengtos įgyvendinimo ataskaitos ir stebėsenos programa.